

Joanna Getka   **Obalić mity, paradygmaty i dogmaty. Humanistyka wobec wyzwań rosyjsko-ukraińskiej wojny hybrydowej. Uwagi na marginesie polsko-ukraińskich kontaktów kulturowych**

Bahušewič Franciš (Janka Buračok), Dudka białoruskaja. Wydańnie ũ tryccatyja ũhodki śmierci Fr. Bahušewiča (papraułjennaje i z abjaśnieńniem niezrozumiełych słoŭ), Wilnia 1930.

Barszczewska Nina, Bałtycko-słowiańska geneza języka białoruskiego, "Rozprawy Komisji Językowej" 66/2018, s. 21-37.

Berting Jan, Villain-Gandossi Christiane, Rola i znaczenie stereotypów narodowych w stosunkach międzynarodowych: podejście interdyscyplinarne, [w:] Narody i stereotypy, red. T. Walas, Kraków 1995, s. 13-30.

Brückner Aleksander, Dzieje kultury polskiej, t. 2, Warszawa 1958.

Brückner Aleksander, Spory o Unię w dawnej literaturze, "Kwartalnik Historyczny" 10/1896.

Danylenko Andrii, The formation of New Standard Ukrainian: from the history of an undeclared contest between Right- and Left-Bank Ukraine in the 18th century, "Die Welt der Slaven" 53 (1)/2008, s. 82-115.

Danylenko Andrii, The new Ukrainian standard language (1798) - between tradition and innovation, [w:] American Contributions to the 14th Congress of Slavists in Ohrid, Macedonia, 2008, vol. 1: Linguistics, red. Ch. Bethin, Bloomington 2008, s. 59-74.

Darczewska Jolanta, Diabeł tkwi w szczegółach. Wojna informacyjna w świetle doktryny wojennej Rosji, raport OSW, maj 2015.

Darczewska Jolanta, "Wojna pamięci": historia, polityka i służby specjalne Federacji Rosyjskiej, "Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego" 20 (11)/2019, s. 13-41.

Domańska Maria, Jadwiga Rogoża, Naprzód, w przeszłość ! Rosyjska polityka historyczna w służbie "wiecznego" autorytaryzmu, raport OSW, maj 2021.

Dylągowa Hanna, Unia brzeska i unicy w Królestwie Polskim, Warszawa 1989.

Eliade Mircea, Aspekty mitu, przeł. P. Mrówczyński, Warszawa 1998.

Getka Joanna, A discontinuation or a preservation of the (Old) Belarusian writing tradition in the 18th century? Contributions to the discussion on the development of the Literary Belarusian Language as applied to publications of the Basilian printing offices in Supraśl and Vilnius, "Studia Białorutenistyczne" 14/2020, s. 279-295.

Getka Joanna, Prosta mowa końca XVIII wieku. Język "Nauk Parafialnych 1794", Warszawa 2012.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323510796>

Getka Joanna, Ruskojęzyczne wydania drukarni supraskiej o charakterze religijnym (XVIII wiek) - pominięty element w badaniach nad historią kultury białoruskiej, "Z polskich studiów Slawistycznych" seria 13, t. 1, Poznań 2018, s. 45-54.

Getka Joanna, U progu modernizacji. Ruskojęzyczne drukarstwo bazylikańskie XVIII wieku, Warszawa-Lublin 2019.

Getka Joanna, Беларуский язык восемнадцатого века - исследовательские постулаты, "Studia Białorutenistyczne" 12/2018, s. 177-190. <https://doi.org/10.17951/sb.2018.12.177-190>

Getka Joanna, Продовження чи профанація? Адаптація "Зерцала Богословії" Кирила Транквіліона Ставровецького в друкарні почаївських василіян у XVIII ст. в контексті творення української культурної ідентичності, [w:] Богословський трактат Кирила Транквіліона Ставровецького "Зерцало богословії" (Почаїв, 1618), red. В. Мойсієнко, Львів 2021 (seria "Київське християнство", t. 24), s. 497-528.

Getka Joanna, Moisiienko Viktor, Origins of the Ukrainian literary language in the context of the Polish hypothesis on genesis Polish literary language, "Українська полоністика" 17/2020, s. 27-39. <https://doi.org/10.35433/2220-4555.17.2020.fil-4>

Herder Johann Gottfried, Myśli o filozofii dziejów, t. 2, Warszawa 1962.

Hroch Mirosław, Małe narody Europy, Wrocław-Warszawa-Kraków 2008.

Ideologia, Encyklopedia PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo;/3913853> [dostęp: 01.08.2022].

Kossowski Aleksander, Blaski i cienie unii kościelnej w Polsce w XVII i XVIII wieku w świetle źródeł archiwalnych, [w:] Księga pamiątkowa ku czci J.Exc.X.Biskupa Mariana Fulmana, cz. 3, Lublin 1969, s. 62-132.

Kość Józef, Polszczyzna południowokresowa na polsko-ukraińskim pograniczu językowym w perspektywie historycznej, Lublin 1999.

Kozak Stefan, Polacy i Ukraińcy. W kręgu myśli i kultury pogranicza. Epoka romantyzmu, Warszawa 2005.

Krause Todd B., Slocum Jonathan, Old Russian online. Series introduction, <https://lrc.la.utexas.edu/eieol/oruol> [dostęp: 20.02.2022].

Książka lekarstw końskich oraz sposoby ratowania w Chorobach, Bydła, Owiec, &c., w Typografii WW. OO. Bazylianow... 1788 r. w Poczajowie // Книжниця для господарства..., Poczajów 1788.

Kurzowa Zofia, Polszczyzna Lwowa i Kresów południowo-wschodnich do 1939 roku, Warszawa 1984.

Kwaśniewski Krzysztof, Tożsamość kulturowa, [w:] Słownik etnologiczny. Terminy ogólne, red. Z. Staszczak, Warszawa-Poznań 1987, s. 351-352.

Kwaśniewski Krzysztof, Tożsamość społeczna i kulturowa, "Studia Socjologiczne" 3/1986.

Lehr-Spławiński Tadeusz, Język polski. Pochodzenie, powstanie, rozwój, Warszawa 1978.

Lippmann Walter, Public opinion, New York 1961.

Łesiów Michał, Wzajemne oddziaływanie polsko-ukraińskie w świetle faktów językowych w średniowieczu, [w:] Dzieje Lubelszczyzny. Między Wschodem a Zachodem, cz. I: Kultura umysłowa, red. J. Kłoczowski, Warszawa 1989, s. 41-52.

Łukowski Michał, Ideologia w kontekście marksizmu. Teoria społeczna Karola Marksa i Louisa Althussera, "Studia Philosophica Wratislaviensa" 5 (4)/2010, s. 131-149.

Łużny Ryszard, Tradycje myślowe europejskiego renesansu na Rusi w XVII i XVIII wieku, [w:] Dzieje Lubelszczyzny. Między wschodem a zachodem, cz. I: Kultura umysłowa, red. J. Kłoczowski, Warszawa 1989, s. 63-74.

- Malinowski Bronisław, *Mit, magia, religia*, przeł. B. Leś, D. Prasałowicz, Warszawa 1990.
- McLuhan Marshall, *Wybór pism*, wybór J. Fuksiewicz, przeł. K. Jakubowicz, wstęp K.T. Toeplitz, Warszawa 1975.
- Minikowska Teresa, *Wyrazy ukraińskie w polszczyźnie literackiej XVI w.*, Warszawa-Poznań-Toruń 1980.
- Moser Michael, Clerics and laymen in the history of Modern Standard Ukrainian, "Journal of Ukrainian Studies" 37/2012, s. 41-62.
- Nitsch Kazimierz, *Studia z historii polskiego słownictwa*, Kraków 1948.
- Olechnicki Krzysztof, Paweł Załęcki, *Słownik socjologiczny*, Toruń 1997.
- Ong Walter J., *Oralność i piśmienność. Słowo poddane technologii*, przeł., wstęp i red. J. Japola, Warszawa 2011.
- Pidtypczak-Majerowicz Maria, *Unia brzeska w drukach bazylikańskich XVI-XVIII wieku*, [w:] Śladami unii brzeskiej, red. R. Dobrowolski, M. Zemło, Lublin-Supraśl 2010, s. 81-94.
- Radyszewskij Rostysław, *Rola polskiego pośrednictwa w kształtowaniu się piśmiennictwa staroukraińskiego*, [w:] Przekład literacki. Teoria. Historia. Współczesność, red. A. Nowicka-Jeżowa, D. Knysz-Tomaszewska, Warszawa 1997, s. 119-143
- Riasanovsky Nicholas V., Steinberg David, *Historia Rosji*, Kraków 2009.
- Rieger Janusz, *Kilka uwag o polszczyźnie pisarzy-Rusinów w XVII w.*, [w:] Der Text und seine Spielarten im polnischen Barock, red. H. Schmid, H. Meyer, B. Hartmann, München 2005, s. 197-208.
- Rytter Grażyna, *Wschodniosłowiańskie zapożyczenia leksykalne w polszczyźnie XVII wieku*, Łódź 1992.
- Shevelov George Y., *A historical phonology of the Ukrainian language*, Heidelberg 1979.
- Smith Anthony D., *Ethnic myth and ethnic revivals*, "European Journal of Sociology" 2/1984, s. 284-285. <https://doi.org/10.1017/S0003975600004276>
- Smułkowa Elżbieta, *Białoruś i pogranicza. Studia o języku i społeczeństwie*, Warszawa 2002.
- [Sroczyński Cornelius], *Methodus Peragendi Missiones apostolicas in Provincia Rutena...*, Poczajów 1772, s. 104-116.
- Stepowyk Dmytro, *Akademia Wileńska a kultura Białorusi i Ukrainy w XVII wieku*, [w:] Belarus, Lithuania, Poland, Ukraine. The Foundations of historical and cultural traditions in East Central Europe. International conference, Rome, 28 April - 6 May 1990, red. J. Kłoczowski, Lublin-Rome 1994, s. 78-86.
- Szołucha Agnieszka, *Unia Brzeska - próba pojednania czy kość niezgody?*, "Szkice Podlaskie" 16/2006, s. 131-136.
- Szostak Władysław, *Mity i stereotypy w komunikacji politycznej*, [w:] Mity i stereotypy w polityce. Przeszłość i teraźniejszość, red. A. Kosińska-Metryka, M. Gołoś, Toruń 2010.

Świątkiewicz Wojciech, Tożsamość kulturowa - ujęcie socjologiczne, [w:] Tożsamość kulturowa mieszkańców starych dzielnic miast Górnego Śląska, red. W. Świątkiewicz, K. Wódcz, Wrocław-Warszawa-Kraków 1991.

Temčinas Sergejus, Języki kultury ruskiej w Pierwszej Rzeczypospolitej, [w:] Między Wschodem i Zachodem. Prawosławie i unia, red. M. Kuczyńska, Warszawa 2017, s. 81-120.

<https://doi.org/10.31338/uw.9788323528289.pp.81-120>

Urbańczyk Stanisław, Charakterystyka staropolskich zapożyczeń wyrazowych z języka ukraińskiego, [w:] Studia linguistica in honorem Thaddaei Lehr-Spławiński, Kraków 1963, s. 437-444.

Walczak Bogdan, Między wschodem a zachodem (Uwagi o leksyce polskiego języka literackiego), [w:] Dzieje Lubelszczyzny. Między wschodem a zachodem, cz. II: Piśmiennictwo pogranicza, red. R. Łużny, S. Nieznanowski, Warszawa 1991, s. 89-103.

Witkowski Wiesław, Elementy polskie w języku Kotlarewskiego, "Slavia Orientalis" 2/1970, s. 207-212.

Włodkowska-Bagan Agata, Kultura strategiczna Rosji, "Sprawy Międzynarodowe" 3/2017, s. 36-47.

Włodkowska-Bagan Agata, Polityka Rosji na obszarze poradzieckim, "Wschodni Rocznik Humanistyczny" 14 (3)/2017, s. 66-68.

Wrzosek Wojciech, Idea kultury materialnej F. Braudela, "Kwartalnik Historii Kultury Materialnej" 2/1994, s. 167-172.

Богогласникъ: пѣсни благоговѣиныхъ праздникомъ Г[о](с)[по]дѣскимъ, Б[о]городичнымъ, и Нарочитыхъ с[вя]тыхъ..., к симже нѣкоторымъ Чудотворнымъ Иконамъ служащия, таже различныя покаянныя и оумилителныя содержащъ, Почаїв 1790.

Булыка Аляксандр, Даўнія запазычанні беларускай мовы, Мінск 1972.

Вступ України до НАТО підтримують 62% українців, Укрінформ, 17.02.2022, <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3406333-vstup-ukraini-do-nato-pidtrimuut-62-ukrainciv.html> [dostęp: 23.02.2022].

Вэкслер Пол, Гістарычная фаналогія беларускае мовы, Мінск 2004.

Горшков Александр И., История русского литературного языка, Москва 1969.

Ефимов Александр И., История русского литературного языка, Москва 1955.

Жириновский предложил Польше поделить Украину, BBC NEWS Русская Служба, 24.03.2014, https://www.bbc.com/russian/international/2014/03/140324_zhirinovsky_poland_ukraine [dostęp: 02.02.2022].

Жураўскі Аркадзь, Гісторыя беларускай літаратурнай мовы, т. 1, Мінск 1967.

Закон України. Про забезпечення функціонування української мови як державної, "Відомості Верховної Ради", 21/2019, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [dostęp: 02.02.2022].

Зализняк Андрей Анатольевич, Древненовгородский диалект, 2-е издание, переработанное с учетом материала находок 1995-2003 гг., Москва 2004.

Ющук Иван, Словник української мови VI століття, Київ 2017.

Крамко Іван, Адзіная старажытнарускасць. Ці была яна?, "Наша слова" 33 (620)/2003, с. 2.

Ісаевіч Яраслав, Асновы рэлігійнага жыцця і культуры на Украіні (да кінца XVIII ст.), [w:] Belarus, Lithuania, Poland, Ukraine. The foundations of historical and cultural traditions in East Central Europe. International conference, Rome, 28 April - 6 May 1990, red. J. Kłoczowski, Lublin-Rome 1994, s. 155-174.

Ісіченко Ігор, Війна барокових метафор. "Камінь" Петра Могили проти "підзорної труби" "Касіяна Саковича", Харків 2017.

Камчатнов Александр М., Хрестоматия по истории русского литературного языка, Москва 2009.

Ковалевская Евгения Г., История русского литературного языка, Москва 1978.

Кожин Александр Н., История русского литературного языка. Хрестоматия, Москва 1989.

Кожин Александр Н., Литературный язык Киевской Руси, Москва 1981.

Колесса Олександр, Погляд на історію української мови. Інавгураційний виклад, виголошений в Українському В. Університеті в Празі дня 23. жовтня 1921, Прага 1924.

Концепция нового учебно-методического комплекса по отечественной истории (2013), <https://www.kommersant.ru/docs/2013/standart.pdf> [dostęp: 01.02.2022].

Культурологія: навч. посібник, red. Т.Б. Гриценко, Київ 2009.

Культурологія: теорія та історія культури: навч. посібник, red. І.І. Тюрменко, Київ 2010.

Курс історії української літературної мови, т. 1, red. І.К. Білодід, Київ 1958.

Мозер Міхаель, Історія української мови, Київ 2018, http://shron1.chtyvo.org.ua/Michael_Moser/Istoriia_ukrainskoi_movy.pdf [dostęp: 08.08.2022].

Мозер Міхаель, Что такое простая мова?, "Studia Slavica" 47 (3-4)/2002, s. 221-260. <https://doi.org/10.1556/SSLav.47.2002.3-4.1>

Нахлік Євген, Перелицьований світ Івана Котляревського: текст - інтертекст - контекст, Львів 2015.

Николаев Сергей, Тер-Аванесова Елена, Толстая Марфа, Вокализм праславянских говоров в праславянской перспективе, [w:] Славянское языкознание. XV Международный съезд славистов. Доклады российской делегации, Минск 2013, s. 99-140.

Огієнко Іван, Історія української літературної мови, Київ 2004.

Огієнко Іван, Українська церква. Нариси з історії української православної церкви, Київ 1993, <http://litopys.org.ua/ohienko/oh14.htm> [dostęp: 02.02.2022].

Передрієнко Віталій, Формування української літературної мови 18 ст. на народній основі, Київ 1979.

Плющ Павло, Історія української літературної мови, Київ 1971.

"Повертаємо в Україну культурну спадщину", <https://ukrmanuscript.com/about> [dostęp: 02.02.2022]

Полное Собрание Законов Российской Империи с 1649 года, т. 6: 1720-1722, Санкт-Петербург 1830.

Путин Владимир, Об историческом единстве русских и украинцев, 12.07.2021, <http://kremlin.ru/events/president/news/66181> [dostęp: 02.02.2022].

Пѣсни о Пре[чи]стѣй Б[о]городицѣ, Почаїв 1773.

Словарь древнерусского языка (XI-XIV вв.), т. 1, ред. Р.И. Аванесов, Москва 1988.

Словарь русского языка XI-XVII вв., т. 1, ред. С.Г. Бархударов, Москва 1975.

Смаль-Стоцький Роман, Розвиток поглядів на семю словянських мов і їх взаїмне споріднення, Прага 1927.

Титаренко Валентина, Побутова лексика польського походження в північноукраїнських пам'ятках XVI-XVII ст. (на матеріалі текстів ділового стилю), "Українська полоністика" 3-4/2007, s. 248-256.

Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали, ред. Л. Масенко, Київ 2005.

Шевельов Юрій, Исторична фонологія української мови, przeł. С. Вакуленко, А. Даниленко, Харків 2002.

Шевельов Юрій, Чому общерусский язык, а не вібчоруська мова, [w:] Юрій Шевельов, Вибрані праці, т. 1: Мовознавство, Київ 2009, s. 382-411.

Leszek Szaruga **Wojna rosyjsko-ukraińska a tożsamość Europy Środkowo-Wschodniej**

Butterwick Richard, Nie katolicyzm stanowił o specyficie Oświecenia w Polsce, „Więź” 1/2021.

Giedroyc Jerzy, Stempowski Jerzy, Listy 1946–1969, wybór, wstęp i przyp. A.S. Kowalczyk, Warszawa 1998.

Grześkowiak-Krwawicz Anna, Oświecenie w Polsce i na Węgrzech, „Kwartalnik Historyczny” 3–4/1989, s. 200 [recenzja: Les Lumières en Pologne et en Hongrie, ed. F. Biro, L. Hopp, Z. Sinko, Budapest 1988].

Kornijenko Agnieszka, Ukraiński modernizm. Próba periodyzacji procesu historycznoliterackiego, Kraków 1998.

Mann Heinrich, VSE (Zjednoczone Stany Europy), przeł. J. Kałużny, [w:] Europejskie wizje pisarzy niemieckich XX wieku, wybór i oprac. L. Żyliński, Poznań 2003.

Osadczyk Bohdan, Model przebaczenia, [w:] Wołyń 1943–2008. Pojednanie. Zbiór artykułów publikowanych w „Gazecie Wyborczej”, Warszawa 2008.

Przybylski Ryszard, Uśmiech Demokryta. Un presque rien, Warszawa 2009.

Snyder Timothy, Droga do niewolności. Rosja – Europa – Ameryka, przeł. B. Pietrzyk, Kraków 2019.

Zimek Jerzy, „Legenda romantyczna i szyderycy”. Marta Piwińska, Warszawa 1973 [recenzja], „Pamiętnik Literacki” 1/1974.

Федута Александр, Лукашенко. Политическая биография, Москва 2005.

Ільницький Олег, Український футуризм 1914–1930, przeł. Р. Тхорук, Львів 2003.

Marcin Niemojewski   Byt liminalny. Uwagi o kształtowaniu obrazu Europy Środkowo-Wschodniej w zachodniej literaturze przedmiotu po 1989 r.

Ash Timothy G., Czy Europa Środkowa istnieje?, „Zeszyty Literackie” 17/1987.

Brix Emil, Z powrotem w Europie Środkowej. Eseje i szkice, przeł. A. Śliwa, Kraków 2012.

Brix Emil, Busek Erhard, Nowe spojrzenie na Europę Środkową. Czy od niej zależy przyszłość Europy?, przeł. A. Śliwa, Kraków 2019.

Brix Emil, Busek Erhard, Projekt Mitteleuropa, Wien 1986.

Buchowski Michał, Obrzędy przejścia, [w:] Słownik etnologiczny. Terminy ogólne, red. Z. Staszczak, Warszawa–Poznań 1987.

Cobel-Tokarska Marta, Dębicki Marcin, Słowo i terytorium. Eseje o Europie Środkowej, Warszawa 2017.

Czachur Waldemar, Lingwistyka dyskursu jako integrujący program badawczy, Wrocław 2020.

Czarnocki Andrzej, Europa Środkowa. Europa Środkowowschodnia. Geopolityczne a historyczno-kulturowe rozumienie pojęć, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K: Politologia” 1 (23–35)/1994.

Foucault Michel, Archeologia wiedzy, przeł. A. Siemek, Warszawa 1977.

Herder Johann G., Dziennik mojej podróży z roku 1769, przeł. M. Kurowska, oprac. T. Namowicz, Olsztyn 2002.

Herder Johann G., Myśli o filozofii dziejów, t. 2, przeł. J. Gałeczki, Warszawa 1962.

Katzenstein Peter J., Germany and Mitteleuropa. An Introduction, [w:] Mitteleuropa. Between Europe and Germany, red. P.J. Katzenstein, Oxford 1997.

Król Marcin, Poza europejską normą, „Res Publica” 1/1989.

Kundera Milan, Zachód porwany albo tragedia Europy Środkowej, „Zeszyty Literackie” 5/1984.

Magris Claudio, Dunaj, przeł. A. Osmólska-Mętrak i J. Ugniewska, Kraków 2018.

Magris Claudio, Głosy do niewyobrażalnej przyszłości, „Zeszyty literackie” 2/2008.

Parfianowicz-Vertun Weronika, Europa Środkowa w tekstach i działaniach. Polskie i czeskie dyskusje, Warszawa 2016. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323524724>

Purchla Jacek, Impuls znów nadchodzi z Wiednia, [w:] Emil Brix, Erhard Busek, Nowe spojrzenie na Europę Środkową. Czy od niej zależy przyszłość Europy?, przeł. A. Śliwa, Kraków 2019.

Scarpetta Guy, Europa od nowa, „Res Publica” 1/1989.

Schlögel Karl, Środek leży na wschodzie. Europa w stadium przejściowym, przeł. A. Kopacki, Warszawa 2005.

Słownik łacińsko-polski, oprac. K. Kumaniecki, Warszawa 1984.

Snyder Timothy, Droga do niewolności. Rosja. Europa. Ameryka, przeł. B. Pietrzyk, Kraków 2019.

Steindorff Ludwig, Przestrzenie postrzegania w trakcie zmiany. Rozważania o pojęciach Europa Wschodnia i Europa Środkowo-Wschodnia, „Kwartalnik Historyczny” 4/2013.

<https://doi.org/10.12775/KH.2013.120.4.17>

Stobiecki Rafał, Europa Środkowa/Europa Środkowo-Wschodnia z perspektywy historii wyobrażonej. Między historią, geografiami a literaturą, „Dzieje Najnowsze” 1/2002.

Škrabec Simona, Geografia wyobrażona. Koncepcja Europy Środkowej w XX wieku, przeł. R. Sasor, Kraków 2013.

Todorova Maria, Isn't Central Europe Dead? A response to Iver Neumann's Forgetting the Central Europe of 1980s, [w:] Central Europe: Core or Periphery?, red. Ch. Lord, Copenhagen 2000.

Todorova Maria, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.

Turner Victor, Gry społeczne, pola i metafory. Symboliczne działanie w społeczeństwie, przeł. W. Usakiewicz, Kraków 2005.

Turner Victor, Proces rytualny. Struktura i antystruktura, przeł. E. Dżurak, wstęp J. Tokarska-Bakir, Warszawa 2010.

Wolff Larry, Idea Galicji. Historia i fantazja w kulturze politycznej Habsburgów, przeł. T. Bieroń, Kraków 2020.

Wolff Larry, Wynalezienie Europy Wschodniej. Mapa cywilizacji w dobie Oświecenia, przeł. T. Bieroń, Kraków 2020.

Van Gennep Arnold, Obrzędy przejścia. Systematyczne studium ceremonii, przeł. B. Biały, wstęp J. Tokarska-Bakir, Warszawa 2006.

Źródła internetowe:

Higgins Andrew, Putin's War to Bring Ukraine to Heel Unites Eastern Europe in Alarm, New York Times, 04.03.2022, <https://www.nytimes.com/2022/03/02/world/europe/ukrainerussia-eastern-europe.html> [dostęp: 09.05.2022].

Soric Miodrag, Wojna Putina z Ukrainą. Powrót do barbarzyństwa?, Deutsche Welle, 22.02.2022, <https://www.dw.com/pl/komentarz-wojna-putina-z-ukraina-powrot-dobarbarzyństwa/a-60928936> [dostęp: 09.05.2022].

Tuma Petr, Central Europe leads the way in backing Ukraine. Here's its game plan for what's next, New Atlanticist, 30.03.2022, <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/new-atlanticist/central-europe-leads-the-way-in-backing-ukraine-heres-its-game-plan-for-whatsnext/> [dostęp: 09.05.2022].

Grzegorz Gąsior   **Naród, tożsamość, pieniądze. Motywy aktorów nacjonalizmu gospodarczego w Zagłębiu Ostrawsko-Karwińskim w okresie I Republiki Czechosłowackiej**

Albrecht Catherine, Economic Nationalism in the Sudetenland, 1918-1938, [w:] Czechoslovakia in a Nationalist and Fascist Europe 1918-1948, red. M. Cornwall, R.J.W. Evans, Oxford 2007, s. 89-108.
<https://doi.org/10.5871/bacad/9780197263914.003.0006>

Boyer Christoph, Conflict and cooperation. Czechs and Germans in the First Czechoslovak Republic, [w:] History and culture of economic nationalism in East Central Europe, red. H. Schultz, E. Kubů, Berlin 2006, s. 207-218.

Boyer Christoph, Nationale Kontrahenten oder Partner? Studien zu den Beziehungen zwischen Tschechen und Deutschen in der Wirtschaft der ČSR (1918-1938), München 1999.
<https://doi.org/10.1524/9783486595864>

Brubaker Rogers, Nacjonalizm inaczej. Struktura narodowa i kwestie narodowe w nowej Europie, przeł. J. Łuczyński, Warszawa-Kraków 1998.

Chlebowczyk Józef, O prawie do bytu małych i młodych narodów. Kwestia narodowa i procesy narodotwórcze we wschodniej Europie środkowej w dobie kapitalizmu (od schyłku XVIII do początków XX w.), Katowice 1983.

Činnost Slezské Matice osvěty lidové na Těšinsku a Hlučínsku za rok 1924, red. A. Hořínek, Slezská Ostrava 1925.

Friedl Jiří, Češi a Poláci na Těšinsku 1945-1949, Praha-Brno 2012.

Gąsior Grzegorz, Polityka narodowościowa państwa na czechosłowackim Śląsku Cieszyńskim w latach 1920-1938, Warszawa 2020. <https://doi.org/10.31338/uw.9788323547327>

Gąsior Grzegorz, Rektyfikacja, [w:] Zaolzie. Polsko-czeski spór o Śląsk Cieszyński 1918-2008, red. G. Gąsior, A. Knyt, Warszawa 2008, s. 108-153.

Gawrecki Dan, Politické a národnostní poměry v Těšínském Slezsku 1918-1938, Český Těšín 1999.

Grajewski Andrzej, W kwestii polityki asymilacyjnej na Zaolziu w latach 1921-1935, "Watra. Rocznik Bielski" 1981-1983 [1986].

Hájek Jan, Kubů Eduard, Specifické rysy hospodářského nacionalismu v multinacionální střední Evropě - případ českých zemí, [w:] O hospodářskou národní državu. Úvahy a stati o moderním českém a německém nacionalismu v českých zemích / For economic national possessions. Reflections and studies in modern Czech and German nationalism in the Czech lands, red. J. Hájek, D. Jančík, E. Kubů, Praha 2009, s. 13-30.

Kamiński Marek K., Konflikt polsko-czeski 1918-1921, Warszawa 2001.

Kladiwa Pavel, Pokludová Andrea, Kafková Renata, Lesk a bída obecních samospráv Moravy a Slezska 1850-1914, t. 2/1: Muži z radnice, Ostrava 2008.

Kofman Jan, Nacjonalizm gospodarczy w Europie Środkowo-Wschodniej w latach międzywojennych, [w:] Europa Środkowo-Wschodnia i Ameryka Południowa 1918-1939. Szkice o nacjonalizmie ekonomicznym, red. H. Szlajfer, Warszawa 1992, s. 225-284.

Kubů Eduard, Šouša Jiří, Nostrifikace firem - cesta k uchopení rozhodující hospodářské moci, [w:] Nacionalismus zvaný hospodářský. Střety a zápasy o nacionální emancipaci/převahu v českých zemích (1859-1945), red. D. Jančík, E. Kubů, Praha 2011, s. 339-364.

Lacina Vlastislav, Podoba ekonomického nacionalismu v průmyslu po vzniku ČSR, [w:] O hospodářskou národní državu. Úvahy a stati o moderním českém a německém nacionalismu v českých zemích / For economic national possessions. Reflections and studies in modern Czech and German nationalism in the Czech lands, red. J. Hájek, D. Jančík, E. Kubů, Praha 2009, s. 69-75.

Macura Józef, Z dziejów szkolnictwa polskiego na Zaolziu, Czeski Cieszyn 1998.

Majewski Piotr M., Edvard Beneš i kwestia niemiecka w Czechach, Warszawa 2001.

Majewski Piotr M., Kiedy wybuchnie wojna? 1938. Studium kryzysu, Warszawa 2019.

Majewski Piotr M., "Niemcy sudeccy" 1848-1948. Historia pewnego nacionalizmu, Warszawa 2007.
<https://doi.org/10.31338/uw.9788323557203>

Miszewski Dariusz, Aktywność polityczna mniejszości polskiej w Czechosłowacji 1920-1938, Toruń 2002.

Nowak Krzysztof, W latach II wojny światowej (1939-1945), [w:] Dzieje Śląska Cieszyńskiego od zarania do czasów współczesnych, t. 6: Śląsk Cieszyński w latach 1918-1945, red. K. Nowak, Cieszyn 2015, s. 433-480.

Plaček Vilém, Prajzáci, aneb, K osudům Hlučínska 1742-1960, Háj ve Slezsku 2007.

Siwek Tadeusz, Zahradnik Stanisław, Szymeczek Józef, Polska národní menšina v Československu 1945-1954, Praha 2001.

Slezská matice osvěty lidové a národnostní otázka na Těšínsku 1920-1938. Výběrová edice dokumentů, red. G. Gąsior, Český Těšín 2020.

Teichová Alice, Mezinárodní kapitál a Československo v letech 1918-1938, Praha 1994.

Valenta Jaroslav, Česko-polské vztahy v letech 1918-1920 a Těšínské Slezsko, Ostrava 1961.

Zahra Tara, Kidnapped souls. National indifference and the battle for children in the Bohemian lands, 1900-1948, Ithaca 2008.

Zahradnik Stanisław, Struktura narodowościowa na Zaolziu według wyników spisów ludności (1880-1981), [w:] Zarys dziejów Śląska Cieszyńskiego, red. M. Borák, D. Gawrecki, Ostrava-Praga 1992, s. 159-254.

Zářický Aleš, Rothschildové a ti druzí, aneb dějiny velkopodnikání v Rakouském Slezsku před první světovou válkou, Ostrava 2005.

Jerzy Grzybowski W poszukiwaniu własnej tożsamości religijnej. Organizacja życia religijnego uchodźców – Białorusini w Niemczech Zachodnich w latach 1945–1951

Garbiński Jerzy, Turonek Jerzy, Białoruski ruch chrześcijański XX wieku. Słownik biograficzno-bibliograficzny, Warszawa 2003.

Grzybowski Jerzy, Pogoń między Orłem Białym, Swastyką i Czerwoną Gwiazdą. Biały ruski ruch niepodległościowy w latach 1939–1956, Warszawa 2011.

Jałoza Marzena, Biały ruski ruch skautowski w Niemczech Zachodnich w latach 1945–1951, „Biały ruskie Zeszyty Historyczne” 33/2010, s. 106–115.

Jałoza Marzena, Życie religijne uchodźców biały ruskich wyznania katolickiego w Niemczech Zachodnich w latach 1945–1951, „Studia Interkulturowe Europy Środkowo-Wschodniej” 6/2011, s. 25–39.

Mironowicz Antoni, Życie religijne prawosławnej emigracji biały ruskiej po II wojnie światowej, „Biały ruskie Zeszyty Historyczne” 33/2010, s. 116–134.

Vernant Jacques, The refugee in the post-war period, New Haven 1953.

„Бацькаўшчына”, 01.01.1950, s. 1.

„Бюлетэнь Беларускай Цэнтральнай Рады” 1/1954, s. 1–60.

Белорусские оstarбайтеры. Историко-аналитическое исследование, red. Г.Д. Кнатъко, Мінск 2001.

Гарбінскі Юры, Беларускі рэлігійны друк на Захадзе 1945–2005, Нью Ёрк–Варшава 2009.

Гардзіенка Алег, Беларускі кангрэсавы камітэт Амэрыкі, Смаленск 2009.

Гардзіенка Натальля, Беларусь ў Вялікабрытаніі, Мінск 2010.

Гардзіенка Натальля, Беларускія перамешчаныя асобы (ДП) у Вялікай Брытаніі, „Беларускі Гістарычны Агляд” 13/2006, s. 235–259. <https://doi.org/10.1144/GSL.SP.2006.259.01.18>

Збор дакументаў Сьв. Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы (на выгнаньні), ЗША 1983.

Інтэрв’ю з прэзыдэнтам Беларускай Цэнтральнай Рады праф. Р. Астроўскім, „Апошнія Весткі” 2/1948, s. 6–7.

Каханоўскі Аўген, Фактычныя дадзеныя аб стане беларускае эміграцыі, „Запісы” 28/2005, s. 273–284.

Крыловіч М., Беларускі нацыянальны рух і праваслаўная царква, „Беларускае Слова”, 25.03.1950, s. 12–13.

Кіпель Вітаўт, Беларусь ў ЗША, Мінск 1993.

Максімюк Ян, Беларускае гімназія імя Янкі Купалы ў Заходняй Нямецчыне 1945–1950, Нью Ёрк–Беласток 1994.

Матэрыялы да гісторыі беларускай эміграцыі ў Нямецчыне ў 1939–1951 гадох, cz. 2: Рэлігійныя справы, red. А. Вініцкі, Лёс Анджэлес 1968.

Надсон Аляксандар, Біскуп Чэслаў Сіповіч: сьвятар і беларус, Мінск 2004.

Найдзюк Язэп, Касяк Іван, Беларусь учора й сяньня, Мінск 1993.

Панькоў Мікола, Хроніка беларускага жыцьця на чужыне (1945–1984), Мінск 2001.

„Православный Белорусс” 1947–1950.

Рагуля Барыс, Беларускае студэнцтва на чужыне, Лёндан (Канада)–Нью-Ёрк 1996.

Вініцкі Алесь, Матарыялы да гісторыі беларускай эміграцыі ў Нямецчыне ў 1939–1951 гадох, Мінск 1994.

Юрэвіч Лявон, Архіў Рады БНР, „Запісы” 31/2008, s. 112–122.

Iwona Krycka-Michnowska   **Tożsamość uchodźcy. O Rosji i Rosjanach w Polach Elizejskich Wasilija Janowskiego**

Andrusiewicz Andrzej, Mit Rosji. Studia z dziejów filozofii rosyjskich elit, t. 1–2, Rzeszów 1994.

Bauman Zygmunt, Dwa szkice o moralności ponowoczesnej, Warszawa 1994.

Boksański Zbigniew, Tożsamości zbiorowe, Warszawa 2007.

Dostojewski Fiodor, Dziennik pisarza, przeł. M. Leśniewska, Warszawa 1982.

Lazari Andrzej de, Uwagi wstępne, [w:] Polacy i Rosjanie. Przewycięzanie uprzedzeń, red. A. de Lazari, T. Rongińska, Łódź 2006, s. 5–7.

Lipatow Aleksandr W., Rosja i Polska – „domowy spór” Słowian czy konflikt mentalności?, „Napis” 6/2000, s. 244–255. <https://doi.org/10.18318/napis.2000.1.14>

Бердяев Николай А., Русская идея, Санкт-Петербург 2008.

Варшавский Владимир С., Незамеченное поколение, Нью-Йорк 1956.

Гиппиус Зинаида Н., Год войны (1939), [w:] eadem, Собрание сочинений, t. 9: Дневники 1919–1941. Из публицистики 1907–1917. Воспоминания современников, red., przyp., indeks Т.Ф. Прокопова, Москва 2005, s. 196–262.

Довлатов Сергей, Против течения Леты, [w:] Василий С. Яновский, Поля Елисейские. Книга памяти, Санкт-Петербург 1993, s. 5–7.

Мельников Николай Г., Незамеченный писатель, [w:] Василий С. Яновский, Поля Елисейские. Книга памяти, Москва 2012, s. 5–28.

Мережковский Дмитрий С., Грядущий Хам, [w:] idem, Полное собрание сочинений, t. 14, Москва 1914, s. 5–39.

Яновский Василий С., Поля Елисейские: Книга памяти, Нью-Йорк 1983.

Beata Kubok   **Vlast oraz jej modyfikacje, czyli fenomen czeskiej tożsamości narodowej**

Bartmiński Jerzy, Językowe podstawy obrazu świata, Lublin 2006.

Bartmiński Jerzy, Punkt widzenia, perspektywa, językowy obraz świata, [w:] idem, Językowy obraz świata, Lublin 1999, s. 103–120.

Burszta Wojciech, Język a kultura w myśli etnologicznej, Wrocław 1986.

- Burszta Wojciech, Podmiotowa rekonstrukcja nacjonalizmu, „Filo-Sofija” 12/2011, s. 311–328.
- Burszta Wojciech, Świat jako więzienie kultury. Pomyślenia, Warszawa 2008.
- Jankův sborník, „Naše řeč” 24 (1)/1940, s. 21–28, <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=3445> [dostęp: 23.08.2022].
- Językowy obraz świata, red. J. Bartmiński, Lublin 1999.
- Komenský Jan Amos, Ad Bohemiam, výbor z Komenského projevu a výzev k vlasti a národu, Praha 1970.
- Machek Václav, Etymologický slovník jazyka českého, Praha 1971.
- Maćkiewicz Jolanta, Kategoryzacja a językowy obraz świata, [w:] Językowy obraz świata, red. J. Bartmiński, Lublin 1999, s. 47–56.
- Masaryk Tomáš G., Ideály humanitní, Praha 1990.
- Masarykův slovník naučný, lidová encyklopedie všeobecných vědomostí, cz. 8, Praha 1933.
- Moník Josef, Vlast, <https://literarnidum.wordpress.com/2011/10/31/josef-monik-vlast/> [dostęp: 31.10.2011].
- Niemann Norbert, Maska „Vlast”, <https://literarnidum.wordpress.com/2011/10/31/norbertniemann-maska-vlast/> [dostęp: 31.10.2011].
- Ottův slovník naučný, ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí, cz. 26, Praha 1907.
- Pala Karel, Všianský Jan, Slovník českých synonym, Praha 1994.
- Pilátová Markéta, Jazyk jako vlast aneb O ztrátě vtipů a matkách ve snech, <https://literarnidum.wordpress.com/2011/10/31/marketa-pilatova-jazyk-jako-vlast-aneb-o-ztrate-vtipu-amatkach-ve-snech/> [dostęp: 31.10.2011].
- Plachetka Jiří, Velká encyklopedie citátů a přísloví, Praha 1999.
- Pražák Přemysl, Bedřich Smetana. Úvod do života a díla, Praha 1974.
- Rejzek Jiří, Český etymologický slovník, Praha 2012.
- Slovník spisovného jazyka českého [SSJČ], cz.7, red. J. Havránek, Praha 1989.
- Smith Anthony D., National identity, Harmondsworth 1991.
- Smith Anthony D., Nationalism and modernism. A critical survey of recent theories of nations nationalism, London–New York 1998.
- Smith Anthony D., Theories of nationalism, London 1983.
- Škárka Antonín, Dvojí poselství Jana Amose Komenského k českému národu, [w:] Jan Amos Komenský, Dvojí poselství Jana Amose Komenského k českému národu, Praha 1970, s. 65–82.
- Vaňková Irena, Český pojem domov ve světle jazykových, empirických a textových dat, [w:] Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów, red. J. Bartmiński, I. Bielińska-Gardziel, B. Żywicka, t. 1, Lublin 2015, s. 123–148.

Zmeškal Tomáš, Několik myšlenek nad pojmem vlast, Blog stipendistů Literárního domu „Pražský literární dům”, <https://literarnidum.wordpress.com/2011/10/31/tomas-zmeskalnekolik-myshlenek-nad-pojmem-vlast/> [dostęp: 31.10.2011].

Olga Lesicka Tożsamość językowa w epoce globalnej unifikacji. Wybrane problemy semantyki i pragmatyki na przykładzie terminów w formie metafor zawierających komponent koloru w języku polskim i rosyjskim

Bańczyk Emilia, O roli języka w kształtowaniu tożsamości młodego pokolenia, „Postscriptum Polonistyczne” 1 (23)/2019, s. 239–259. https://doi.org/10.31261/PS_P.2019.23.17

Bielak Marlena, Urbaniak Artur, Analiza dyskursu politycznego w kontekście wypierania komunikatora z prawidłowo funkcjonującego środowiska kulturowo-językowo-komunikacyjnego, [w:] W poszukiwaniu tożsamości językowej, red. A. Hau, M. Trendowicz, t. 5, Gdańsk 2021, s. 13–27.

Blue chip, „Kariera w Finansach”, 28.12.2018, <https://www.karierawfinansach.pl/baza-wiedzy/sloownik-pojec/blue-chip-co-oznacza-pojecie-blue-chip> [dostęp: 30.03.2022].

Fairclough Norman, Discourse and social change, Cambridge 1992.

Gajda Stanisław, Metafora w dyskursie naukowym, „Studia Litteraria Polono-Slavica” 8/2008, s. 29–42.

Hodge Robert, Kress Gunther, Social semiotics, New York 1988.

Jakobson Roman, W poszukiwaniu istoty języka. Wybór pism, wybór, red., wstęp M.R. Mayenowa, t. 1, Warszawa 1989.

Krąpiec Mieczysław A., Język i świat realny, Lublin 1995.

Krąpiec Mieczysław A., Teatr jako sposób życia człowieka, „Człowiek w Kulturze” 12/1999, s. 3–11.

Martinet André, Diffusion of language and structural linguistics, „Romance Philology” vol. 6 (1)/1952, s. 5–13.

Mączyńska Elżbieta, Czym jest „Czarny łabędź”?, „Gazeta SGH. Życie uczelni”, 20.05.2020, <https://gazeta.sgh.waw.pl/po-prostu-ekonomia/czym-jest-czarny-labedz> [dostęp: 30.03.2022].

W biznesie czym jest biały rycerz?, Netinbbag.com, <https://www.netinbag.com/pl/business/in-business-what-is-a-white-knight.html> [dostęp: 30.03.2022].

Wierzbicka Anna, Język – umysł – kultura, Warszawa 1999.

Wojaczek Ewa, Wyrażenia i zwroty językowe o charakterze frazeologizmów z kolorem białym i czarnym w języku polskim i niemieckim jako wyraz sposobu postrzegania rzeczywistości przez dany krąg kulturowy, [w:] W poszukiwaniu tożsamości językowej, red. A. Hau, M. Trendowicz, t. 5, Gdańsk 2021, s. 121–140.

Калита Инна, Очерки по компаративной фразеологии. Серая политра в национальных картинах мира русских, белорусов и чехов, Москва 2016. <https://doi.org/10.21062/ujep/42.2018/k/978-80-7561-105-5>

Кербер Елена В., Костерина Юлия Е., Цветовая метафора в англоязычной экономической терминологии, „Филологические науки. Вопросы теории и практики” 6 (72), cz. 1, Тамбов 2017, s. 89–91.

Крысин Леонид П., Русский литературный язык на рубеже веков, „Русская речь” 1/2000, s. 28–40.